

Hírlevél 2006/1.

- HIV/HCV TÉRÍTÉSMENTES SZŰRÉS
- ÚJ MAGYAR NYELVŰ KIADVÁNY
- CÉLZOTT PREVENCIÓ – UTAZÁSI BESZÁMOLÓ
- EU-DAP KONFERENCIA
- PERK: ESZKÖZTÁR PREVENCIÓS PROGRAMOK TERVEZÉSÉHEZ ÉS ÉRTÉKELÉSÉHEZ

KÁBITÓSZER-FOGYASZTÁSSAL ÖSSZEFÜGGŐ FERTŐZŐ BETEGSÉGEK SZŰRÉSE

A kábítószer-fogyasztók fertőző betegségeinek szűrése még nem megfelelő módon működik hazánkban. A rendszer kiépítése elengedhetetlen feladat, ehhez különböző szakterületek összehangolt munkájára van szükség. A szakterület elsősorban a kábítószer-fogyasztókat, azon belül is az intravénás kábítószer-használókat leginkább veszélyeztető fertőző betegségekre koncentrálnak. Ezek a következők: **HIV/AIDS**, **hepatitis B**, **hepatitis C**. Mindezen felül az EMCDDA irányelveinek megfelelően olyan más fertőző betegségek prevalenciájának vizsgálatát is célul tűzi ki a kábítószer-fogyasztók körében, mint a **TBC**, **STI-k (szexuális úton terjedő fertőzések)** és a **tetanus**.

Térítésmentes HIV/HCV szűrővizsgálat bevezetése

Az Országos Tisztifőorvos rendelete alapján, a drogambulanciák és más kezelőhelyek kérésére az intravénás droghasználók HIV/HCV szűrővizsgálatát az *ÁNTSZ regionális laboratóriumai* az ÁNTSZ költségén, a beküldő számára **térítésmentesen** végzik el. (A beküldő orvos egységes Vizsgálatkérő lapon kérheti a vizsgálatot.)

Térítésmentesen a HIV-szűrővizsgálatok az ÁNTSZ megyei/fővárosi intézeteiben működő *HIV/AIDS tanácsadó*knak is, mind a nevesített, mind az anonim vizsgálatok esetében.

Erről 2005. november 30-án kaptak értesítést a kezelőhelyek az Országos Addiktológiai Intézettől. Az ellátásban részesülők adatvédelemhez, adatbiztonsághoz való joga nem sérül.

A **szűrővizsgálati rendszer további kiépítése** a 2006-os év feladatai közé tartozik. Remélhetően más szűrési programokkal együtt, egyre több szenvedélybeteg kerül majd az egészségügyi ellátórendszerbe.

Drogambulanciák és más kezelőhelyek kérésére az intravénás droghasználók HIV/HCV szűrővizsgálatát a beküldő számára térítésmentesen végzik el:

ÁNTSZ Veszprém Megyei Intézete
8200 Veszprém, József A. u. 36.
T.: (88) 424-866, (88) 424-210, (88) 428-686

ÁNTSZ Regionális laborok

ÁNTSZ Baranya Megyei Intézete
7623 Pécs, Szabadság út 7.
T.: (72) 514-999, (72) 514-942

ÁNTSZ Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Intézete
3501 Miskolc, Meggyesalja u. 12.
T.: (46) 354-611

ÁNTSZ Csongrád Megyei Intézete
6726 Szeged, Derkovits fasor 7-11.
T.: (62) 592-500

„Johan Béla” Országos Epidemiológiai Központ
1097 Budapest, Gyáli út 2-6.
T.: (1) 476-11-00

Térítésmentesek a HIV-szűrővizsgálatok az ÁNTSZ megyei/fővárosi intézeteiben működő HIV/AIDS tanácsadóknál:

HIV/AIDS tanácsadók Budapesten

Kerületi Bőr- és Nemibeteg-gondozó Intézetek

„Johan Béla” Országos Epidemiológiai Központ

1097 Budapest, Gyáli út 2-6., T.: 476-1100
(Rendelési idő: kedd 11-12h, csütörtök: 14-15h)

Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat

Fővárosi Intézete

1139 Budapest, Váci út 174., T.: 465-3820
(Rendelési idő: hétfő-péntek: 8-12h)

Semmelweis Egyetem Bőr-, Nemikórtani és Bőronkológiai Klinika, STD Centrum

1085 Budapest, Mária utca 41., T.: 215-7300

Fővárosi Önkormányzat Szent László Kórház Ambulancia

1097 Budapest, Gyáli út 5-7.
T.: 455-8100, 455-8100/ 8328

Anonim AIDS Tanácsadó Szolgálat

1113 Budapest, Karolina út 35/b., T.: 466-9283
(Rendelési idő: hétfő, szerda, csütörtök: 17-20h, kedd, péntek: 9-12h)

Iránytű Ifjúsági és Gyermekvédelmi Központ, Budapest

1136 Budapest, Pannónia u. 34., T.: 339-3700
(Rendelési idő: hétfő, szerda: 16-18h)

Józsefvárosi Tanácsadó Szolgálat

1084 Budapest, József u. 46., T.: 303-4490
(Rendelési idő: hétfő-péntek: 10-14h)

Szent Sebestyén'97 Kft.

(csak homoszexuálisoknak)

1067 Budapest, Podmaniczky u. 27. fsz.10., T.: 302-7572

(Rendelési idő: szerda 18-20h)

Vidéken:

Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat

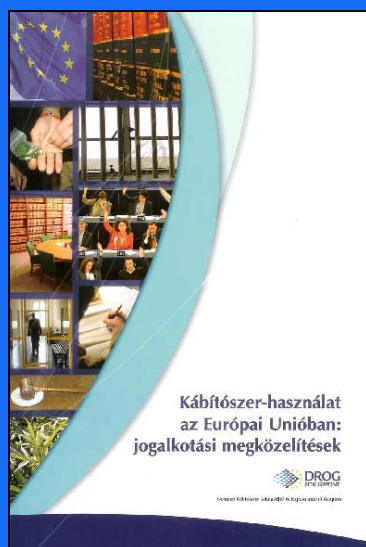
Megyei Intézeteiben működő HIV/AIDS tanácsadók

Soproni AIDS-segély

9400 Sopron, Magyar u. 14., T.: 06-80-333-399

(Rendelési idő: kedd, szerda 17-20h) ■

KÁBÍTÓSZER-HASZNÁLAT AZ EURÓPAI UNIÓBAN: JOGALKOTÁSI MEGKÖZELÍTÉSEK

Megjelent a Nemzeti Drog Fókuszpont legújabb kiadványa, melynek célja az, hogy áttekintse az Európai Unió tagállamaiban a kábítószer-használattal és a személyes használat céljából történő kábítószer-birtoklással összefüggő jelenleg hatályos jogszabályokat és azok módosításait.

A kiadvány első része háttér-információkat tartalmaz a kábítószer-fogyasztás és a személyes használat céljából történő kábítószer-birtoklás szabályozásának nemzetközi jogi kereteiről. A nemzeti jogszabályokat ismertető második rész a „dekriminalizáció” és a „depönalizáció” fogalmak szokásos definícióinak vizsgálatával kezdődik, majd a jogszabályok szövegének, a bűnüldözés során a mennyiségek szerepének illetve a jogalkalmazási gyakorlatnak az elemzését alapul véve az EU tagállamok különböző nemzeti jogszabályainak összefoglaló ismertetésével folytatódik.

A kiadvány angol és magyar nyelven letölthető a Drog Fókuszpont honlapjáról, valamint nyomtatott formában megrendelhető (korlátozott példányszámban) Varga Orsolya koordinátornál (vargao@oek.antsz.hu). ■

REITOX AKADÉMIA A CÉLZOTT PREVENCIÓRÓL

Utazási beszámoló Lisszabonból, 2005. december 13-15.

A célzott prevenció fogalma az utóbbi években született meg. Célja nem csak a kábítószer-használat megelőzése, hanem azon szociális, környezeti és magatartásbeli tényezők befolyásolása is, melyek a későbbi kábítószer-fogyasztás kialakulására hatással vannak. A célzott programok további célja, hogy proaktív kapcsolatot alakítsanak ki a veszélyeztetett közösségekkel, családokkal és fiatalokkal, még azelőtt, hogy ezen csoportok tagjai kezelésbe kerüljenek.

Az Európai Unió cselekvési terve a 8-10. célkitűzéseiben belül a következő intézkedéseket fogalmazza meg a tagállamok számára:

8.1. A közszolgáltatás, az iskolai közösségek és az érintett nem kormányzati szervek közös megelőzési programjai végrehajtásának és fejlesztésének támogatása.

9. Egyes kiválasztott célcsoportokra (például hátrányos helyzetű társadalmi csoportokra, szociálisan kirekesztett gyermekekre és veszélyeztetett családokra, az iskolarendszert idő előtt elhagyókra) és meghatározott helyzetekre (például kábítószeres és járművezetés, kábítószeres a munkahelyen, kábítószeres szabadidős helyzetekben) irányuló megelőző programok kifejlesztése és javítása, figyelembe véve a nemek közötti különbségeket.

10.1. A különböző célcsoportok - különösen a fiatalok - általi kábítószer-fogyasztáshoz kapcsolódó kockázati tényezők felderítése és terjesztése, a korai beavatkozási programok előnyei illetve a szakemberek képzése érdekében.

A 2 napos képzés elsődleges célja az volt, hogy áttekintést nyújtson az Európában működő legkorszerűbb célzott prevenciósi módszerekről. Az előadók olyan kutatási eredményeket mutattak be, melyek veszélyeztetett csoportok körében azonosítottak protektív és kockázati tényezőket, valamint a különböző veszélyeztetett csoportok (iskolából kimaradó fiatalok, állami gondozásban és nevelőszülőknél élő fiatalok, fiatal bűnelkövetők, kábítószer-fogyasztó szülők gyermekei, hátrányos helyzetű fiatalok, kisebbségek tagjai) jellemzőit azonosították a vizsgált közösségekben. Ezen kívül európai országokban hatékonyan bizonyult célzott prevenciósi programokról is hangzottak el beszámolók.

A bemutatott programok hatékonynak bizonyultak az adott veszélyeztetett csoport tagjainak körében, a célcsoportok körében a kábítószer-fogyasztás mértéke nem nőtt, illetve alacsonyabb mértékben nőtt, mint a programokban részt nem vevők körében. ■

EU-DAP KONFERENCIA

Lisszabon, 2005. december 15-17.

Az EU-DAP prevenciósi projekt (www.eudap.net) szakértő résztvevői ismertették a projekt részleteit (7 ország, 6370, 12-14 éves diákja vett benne részt), a diákoknak tartott prevenciósi foglalkozások témaköreit, azok kidolgozásának menetét, valamint a program értékelésének előzetes eredményeit. A résztvevők megállapították, hogy további elemzésekre van még szükség (ezzel kapcsolatban javaslatok hangzottak el, hogy milyen szempontok alapján kellene még elemezni a rendelkezésre álló adatokat), de az előzetes összesített adatok alapján megállapítható, hogy a program hatékonynak bizonyult a fiatalok körében.

Több előadó (Sonia Moncada, Fabricio Faggiano) a legújabb, iskolai drog prevencióval kapcsolatos szakirodalmi áttekintésekről és meta-analízisekről tartott előadást. Általánosságban megállapítható, hogy az interaktív és a szociális készségeket is fejlesztő programok bizonyultak a leghatásosabbaknak.

folytatás a negyedik oldalon

Előadás hangzott még el arról (Eva Buiatti), hogy milyen módon lehet a kutatási eredményeket a döntéshozók felé kommunikálni, illetve az előadó példákat hozott fel a politika és a tudomány együttműködéséről a hatékony ellátási rendszerek kialakítása érdekében.

Bemutatásra került még néhány, európai országokban régóta és sikeresen működő iskolai prevenció program. Néhány előadó arra is kitért, hogy az értékelés eredményeinek figyelembevételével hogyan módosították az egyes programokat, a program a futása közben. ■

PERK – PREVENTION AND EVALUATION RESOURCE KIT ESZKÖZTÁR PREVENCIÓS PROGRAMOK TERVEZÉSÉHEZ ÉS ÉRTÉKELÉSÉHEZ

Egy nemrég lezárult projekt keretében az EMCDDA prevencióért felelős munkatársai, együttműködve a tagországok szakértőivel, kidolgoztak egy PERK (Prevention and Evaluation Resource Kit) névre keresztelt eszköztárat, prevenció programok tervezéséhez és értékeléséhez.

Az eszköztár alapvető, de bizonyítékon alapuló prevenció elveket, tervezési módokat és értékelési javaslatokat tartalmaz. Ezen túl, az egyes témákhoz kapcsolódóan letölthető dokumentumok és hivatkozások is rendelkezésre állnak, ami a szerkesztők reményei szerint nagy segítséget fog nyújtani azoknak, akik nehezen jutnak hozzá a prevenció szakirodalomhoz. Az elméleti leírások illusztrációjaként, az egyes lépéseket egy – félig a valós életből vett – példán keresztül is bemutatják.

A PERK segítségére lehet:

- a prevenció politika kidolgozóinak, mert információt szolgáltat például arról, mely stratégiák bizonyultak hatékonyak a gyakorlat során vagy mi alapján állapíthatják meg, hogy egy adott program logikus és jól felépített-e,
- a prevencióval foglalkozó szakembereknek és program-fejlesztőknek, mert nagyon sok szakirodalmat, elméletet, hivatkozást és értékelési eszközt tartalmaz.

A PERK-nek nem titkolt szándéka, hogy a prevenció elvek és mértékadó minták első közös vázlatául szolgáljon az Európai Unió tagállamai számára.

A PERK-ben lépésről-lépésre találhatóak meg a program-tervezés és végrehajtás egyes elemei:

1. lépés	Szükségletértékelés
2a. lépés	A célok és a munkahipotézis tisztázása
2b. lépés	A tartalom meghatározása
3. lépés	A stratégiák és a végrehajtás kiválasztása
4. lépés	Megvalósíthatóság ellenőrzése
5. lépés	Végrehajtás és folyamatértékelés
6. lépés	Következtetések, összegzés

Az egyes lépéseken belül indikátorok, szakirodalmi fejezetek, elméletek, hivatkozások, linkek, sikeres EDDRA példák, valamint gyakorlati példák segítik az olvasókat.

A PERK a következő címen érhető el (egyelőre csak angol nyelven):

<http://www.emcdda.eu.int/index.cfm?fuseaction=public.Content&nNodeID=9930&sLanguageISO=EN>

vagy:

<http://www.emcdda.eu.int/> → Responses to drug use → Prevention → Prevention and Evaluation Resource Kit – PERK ■